

اوریون با مدرسه می‌آید

با فرا رسیدن ماه مهر و بازگشایی مدارس، بسیاری از والدین نگران سلامت فرزندانشان هستند چرا که جمع شدن بچه‌ها در یک محیط احتمال ابتلای آنها به انواع بیماری‌های مسری را افزایش می‌دهد. برای نمونه، اوریون یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مسری ویروسی است...

با فرا رسیدن ماه مهر و بازگشایی مدارس، بسیاری از والدین نگران سلامت فرزندانشان هستند چرا که جمع شدن بچه‌ها در یک محیط احتمال ابتلای آنها به انواع بیماری‌های مسری را افزایش می‌دهد. برای نمونه، اوریون یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مسری ویروسی است که اغلب بچه‌هایی را مبتلا می‌کند که یا واکسینه نشده‌اند یا واکسیناسیون آنها کامل نبوده است. آیا با علائم این بیماری آشنا هستید؟ از عوارض آن چه می‌دانند؟
جام جم سرا: این که می‌گویند اوریون باعث عقیم شدن پسران در آینده می‌شود، واقعیت دارد؟ آیا مصرف آنتی‌بیوتیک به درمان اوریون کمکی می‌کند؟ با ما همراه باشید تا به پاسخ این پرسش‌ها برسید.

با این که ویروس اوریون از خانواده ویروس‌های نام‌آشنایی مثل سرخک و شبه آنفلوآنزا و ساختارشان هم شبیه به هم است، اما این بیماری‌ها علائم و عوارض کاملاً متفاوتی دارند. این در حالی است که بدن انسان تنها میزبان طبیعی ویروس است که از طریق تماس با ترشحات آلوده تنفسی به افراد سالم منتقل می‌شود. با وجود این که در ترشحات بزاق افراد آلوده از هفت روز پیش از شروع تورم غدد بزاقی ویروس وجود دارد، حداکثر سرایت ویروس از افراد بیمار یا دچار عفونت بی‌علامت از حدود دو روز قبل از تورم غده بزاقی بناگوشی (پاروتید) تا پنج روز بعد از شروع تورم پاروتید است. حتی تا زمانی که تورم غده بزاقی کاملاً فروکش نکرده باشد، خطر سرایت به دیگران وجود دارد برای همین بیشتر بچه‌های همسن و همبازی با هم مبتلا می‌شوند.

دکتر ابراهیم رزم‌پا، متخصص گوش و حلق و بینی و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در گفت‌وگو با جام‌جم می‌گوید: این بیماری در هر سنی می‌تواند ایجاد شود ولی شایع‌ترین سن بروز آن در کودکان 2 تا 12 ساله است. در عین حال، بیماری معمولاً با علائمی مثل التهاب، تورم و درد غدد پاروتید بروز می‌کند به طوری که غدد هنگام لمس سفت هستند و دردشان با جویدن یا بلع تشدید می‌شود. البته این علائم اوریون بی‌عارضه است، اما نوع عارضه‌دار آن با علائمی مثل تب، سردرد، گلودرد، تورم دردناک بیضه‌ها (پسرها)، درد شکم (دختران) و... همراه خواهد بود. به گفته دکتر رزم‌پا کودک پس از ابتلا به اوریون، نسبت به آن مصونیت مادام‌العمر پیدا می‌کند، اما تا اتمام دوره سرایت بیماری (حدود 9 روز پس از شروع درد) نباید به مدرسه برگردد. حتی بر خلاف تصور عموم نیازی نیست کودک مبتلا به اوریون از افراد دیگر خانواده جدا شود چون تا پیش از ظاهر شدن علائم معمولاً بیماری به افراد مستعد سرایت کرده است.

اگر بزرگسالی مبتلا شود

هر چند اوریون درصد بسیار کمی از افراد بالغ را مبتلا می‌کند، اما نباید از عوارض نادر آن مثل ناشنوایی یک طرفه، از دست دادن دائمی شنوایی و تورم لوزالمعده غافل شد. حتی اگر تورم لوزالمعده ایجاد شود، بیمار در نهایت به دیابت مبتلا می‌شود. از طرفی باید بدانید تورم بیضه که می‌تواند نابرابری ایجاد کند و همچنین تورم تخمدان که مشکلات خاص خود را به همراه دارد از جمله عوارض بیماری اوریون به حساب می‌آید. بنابراین در صورت بروز علائمی مشابه اوریون در هر سنی باید به پزشک مراجعه کنید و تحت معاینه و درمان قرار بگیرید.

آیا اوریون بیماری خطرناکی است؟

ویروس اوریون روی برخی از بافت‌ها و اعضای بدن اثر می‌گذارد که از همه مهم‌تر التهاب سیستم عصبی (که به شکل مننژیت چرکی اما خوش‌خیم بروز می‌کند)، تورم لوزالمعده، التهاب گوش داخلی و التهاب بیضه یا تخمدان‌هاست، اما معمولاً اوریون در بیشتر موارد بدون عارضه خاص پایان می‌یابد. دکتر علیرضا ناطقیان، فوق‌تخصص بیماری‌های عفونی اطفال و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران اضافه می‌کند: در بیشتر مواقع اوریون بدون ایجاد مشکل خاصی بهبود می‌یابد، اما در صورت بازگشت تب، بروز سردرد، درد گردن، استفراغ، درد شکم، تغییر رنگ ادرار، درد ناحیه کشاله ران، تورم یا درد بیضه‌ها، سرگیجه، وزوز گوش و کاهش شنوایی، کودک باید دوباره توسط پزشک معاینه شود.

رابطه اوریون و نابرابری

به گفته دکتر ناطقیان در موارد نادر، بیماری اوریون تورم دو طرفه بیضه‌ها و تحلیل بافت آنها و در نتیجه عقیمی را به همراه دارد. البته نباید نگرانی بی‌مورد ایجاد شود چرا که درگیری بیضه‌ها در پسر بچه‌ها قبل از سنین نوجوانی بسیار کم بوده و تورم هم معمولاً یک طرفه است و با کمی استراحت و مصرف مسکن برطرف می‌شود.

هر ورمی اوریون نیست

گاهی عفونت حلق یا گوش، آبسه‌های مختلف مثلا آبسه‌های شدید دندان، سنگ غده بزاقی یا عوارض برخی داروها باعث بزرگ شدن غدد بزاقی می‌شوند و ممکن است به اشتباه اوریون تشخیص داده شوند. بنابراین با بروز هر گونه تورم در ناحیه گلو و در نهایت برای تشخیص اوریون حتما به پزشک مراجعه کنید.

و اما درمان

در بیشتر مواقع بیماری اوریون مانند سرماخوردگی‌های خفیف بدون دخالت دارویی خاصی درمان می‌شود، اما گاهی اوقات پزشک علاوه بر استراحت، مصرف تب بر و مسکن را توصیه می‌کند. همچنین والدین نباید به صورت خودسرانه به کودک آنتی‌بیوتیک بدهند چون نه تنها بی‌فایده است بلکه مقاومت بدن نسبت به این دارو را افزایش می‌دهد و در صورتی که کودک در آینده نیاز به مصرف آنتی‌بیوتیک داشته باشد، دارو کارایی لازم را نخواهد داشت. از طرفی پرهیز غذایی خاصی لازم نیست، اما بهتر است غذاها یا آبمیوه‌های ترش در این دوره مصرف نشود. استفاده از کمپرس گرم یا سرد هم بسته به تشخیص پزشک می‌تواند شدت درد را کاهش دهد.

اصلی به نام پیشگیری

تزریق واکسن اوریون همراه با واکسن سرخک و سرخجه در مجموعه‌ای به نام MMR به کودکان تزریق می‌شود. به همین دلیل هم بهترین راه کنترل بیماری اوریون تزریق واکسن است که باید از سوی والدین جدی گرفته شود، اما پیشگیری دیگری به دلیل دوره نهفتگی بیماری مطرح نیست.

پریسا اصولی / جام جم